

Chambre des Représentants

SESSION 1987-1988
6 NOVEMBRE 1987

PROJET DE LOI

**portant approbation de la Convention
européenne sur la violence et les
débordements de spectateurs lors de
manifestations sportives et notamment
de matches de football, faite à
Strasbourg le 19 août 1985**

EXPOSE DES MOTIFS

MESDAMES, MESSIEURS,

L'évolution de la société, au cours des dernières décennies, a été considérable; l'impact des médias, les facilités de déplacement, l'extension des temps de loisirs et l'importance prise par le sport en général et particulièrement par celui qui provoque de grands rassemblements en foule sont autant de phénomènes liés aux mutations sociales et culturelles que l'Europe Occidentale a connus et qu'elle continue à vivre chaque jour.

Dans ce contexte de permanente évolution, il importe que le sport, en ce qu'il constitue une valeur sociale et culturelle, puisse continuer à jouer le rôle qui est le sien et qu'il puisse se développer de manière harmonieuse au sein de la communauté nationale et internationale.

Force est cependant de constater que certains sports sont en quelque sorte victimes de leur succès populaire, en ce sens qu'ils servent de prétexte à des formes nouvelles ou renouvelées de violence et de criminalité.

C'est pourquoi il est de la responsabilité des pouvoirs publics de se saisir de ce phénomène lié à certains grands sports populaires, et notamment le football, qui sont susceptibles d'attirer de grands rassemblements de foule dans des lieux clos.

La dimension socio-culturelle des rencontres de football conjuguée avec les facilités de transport, l'importance des enjeux, la couverture assurée par les médias, en particulier la télévision, l'exacerbation et la déviance de certains sentiments ou de certains comportements dans le chef de prétendus supporters, font que le football, principalement, a pu entraîner dans le sillage de matches importants, de rencontres de prestige, de véritables drames ou catastrophes.

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1987-1988
6 NOVEMBER 1987

WETSONTWERP

**houdende goedkeuring van de Europese
Overeenkomst inzake gewelddadigheden
gepleegd door en wangedrag van toe-
schouwers rond sportevenementen
en in het bijzonder rond voetbal-
wedstrijden, opgemaakt te
Straatsburg op 19 augustus 1985**

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

De laatste decennia heeft onze samenleving een ontwikkeling doorgemaakt. De invloed van de media, de mogelijkheden van transport, de toename van vrije tijd en het belang van de sport in het algemeen en van die sporttakken in het bijzonder die een grote volkstoeloop kennen : allemaal elementen nauw verbonden met de sociale en culturele veranderingen die West-Europa heeft ondergaan en nog iedere dag ondergaat.

In deze voortdurende ontwikkeling is het belangrijk dat de sport zijn eigen sociale en culturele rol kan blijven spelen en dat hij zich binnen de nationale en internationale gemeenschap op een harmonieuze wijze verder kan ontwikkelen.

Wij moeten echter vaststellen dat bepaalde sporttakken als het ware slachtoffer worden van hun eigen populariteit, in die zin dat deze als voorwendsel dienen voor een nieuwe of hernieuwde vorm van geweld en criminaliteit.

De overheid behoort dit verschijnsel, dat samengaat met bepaalde populaire sportmanifestaties, inzonderheid voetbalwedstrijden die binnen een afgesloten ruimte een massa mensen op de been kunnen brengen, aan te pakken.

De sociaal-culturele omvang van voetbalwedstrijden met daarbij nog de mogelijkheden van vervoer, de belangrijkheid van de inzet, de verslaggeving door de media — inzonderheid de televisie — de plotselinge ommekeer in de gemoedstoestand of het gedragsspatroon van de zogenaamde supporters, zijn er allemaal oorzaak van dat vooral bij voetbal, belangrijke wedstrijden of prestigeontmoetingen, kunnen uitgroeien tot echte drama's of catastrofes.

Chacun a encore en mémoire la tragédie du Heysel le 29 mai 1985 mais les pays voisins, notamment la Grande-Bretagne, n'ont pas été épargnés.

La dimension internationale d'un sport tel que le football a pour effet que les mesures qu'il est urgent de prendre quant à la lutte contre la violence au niveau national — où elles ont été concrétisées notamment par la création d'une commission mixte d'inspection — doivent trouver un nécessaire prolongement au niveau international, afin de trouver leur pleine efficacité.

C'est dans cette optique que la Belgique a participé activement à l'élaboration de la Convention européenne sur la violence et les débordements de spectateurs lors de manifestations sportives et notamment de matches de football.

Cette Convention, qui a été signée le 19 août 1985 par le représentant permanent de la Belgique auprès du Conseil de l'Europe, est présentement soumise au Parlement en vue de sa ratification.

*
* *

La Convention a en effet pour but de prévenir et de maîtriser le phénomène de violence sous ses diverses formes, qui peut se manifester non seulement lors de matches de football, mais qui pourrait s'étendre à d'autres sports.

La coordination de l'action des autorités publiques nationales en la matière constitue, aux termes de l'article 2 de la Convention, un objectif primordial. Il convient de rappeler que cette coordination existe d'ores et déjà dans notre pays, et qu'elle est essentiellement assurée par l'action de la Commission mixte d'inspection précitée.

Celle-ci est composée de représentants du Ministère de l'Intérieur, des Ministères des Communautés compétents dans le domaine du sport, de deux experts appartenant l'un à la police communale et l'autre à la Gendarmerie et de deux membres représentant l'Union royale belge de Football Association et la Ligue professionnelle.

Elle a notamment pour but de vérifier les conditions de sécurité des stades, les coordinations nécessitées par la préparation des rencontres importantes sur le plan de l'ordre public et leur concrétisation lors de l'événement même. Pour exercer sa tâche, la Commission doit notamment contrôler si les mesures prévues par la Convention européenne sont adéquatement exécutées.

Quant aux mesures prévues par la Convention, elles constituent un large éventail qui a pour objet de prévenir de manière appropriée et efficace le phénomène de violence décrit plus haut et qui se manifeste notamment par les débordements de spectateurs.

Dans ces perspectives, la Convention pourra constituer la base légale propre à édicter les dispositions concrètes aux abords et à l'intérieur des stades pour garantir la sécurité des spectateurs, séparer efficacement les groupes de supporters, interdire l'introduction de boissons alcoolisées ou d'objets susceptibles de servir à des actes de violence.

Ieder van ons herinnert zich nog levendig het Heizeldrama van 29 mei 1985. Maar ook onze buurlanden, meer bepaald Groot-Brittannië, bleven niet gevrijwaard.

Het internationale karakter van een sporttak zoals voetbal vereist bijgevolg dat de maatregelen die men ter bestrijding van het geweld dringend moet treffen op nationaal vlak — waar zij via de oprichting van de Gemengde Inspectiecommissie een concrete vorm krijgen — ook op internationaal vlak worden doorgetrokken, wil men de doeltreffendheid ervan verzekeren.

Het is vanuit die visie dat België actief heeft deelgenomen aan het uitwerken van de Europese overeenkomst betreffende het geweld en de losbandigheid van toeschouwers bij sportmanifestaties, en meer bepaald bij voetbalwedstrijden.

Deze overeenkomst, die op 19 augustus 1985 werd ondertekend door de vaste afgevaardigde voor België bij de Raad van Europa, wordt nu aan het Parlement ter bekrachtiging voorgelegd.

*
* *

Doel van het Verdrag is het voorkomen en het in toom houden van het geweld in al zijn vormen, een geweld dat zich niet alleen kan voordoen bij voetbalwedstrijden maar dat zich ook kan uitbreiden tot andere sporten.

Luidens artikel 2 van het Verdrag is een uiterst belangrijke doelstelling de coördinatie van de actie van de nationale autoriteiten op dit gebied. Het is wenselijk eraan te herinneren dat deze coördinatie in ons land vanaf heden reeds gebeurt en dat zij in hoofdzaak wordt waargenomen door de werking van de Gemengde Inspectiecommissie, reeds eerder vermeld.

Deze Commissie is samengesteld uit de vertegenwoordigers van het Ministerie van Binnenlandse Zaken, van de Gemeenschapsministeries bevoegd voor de sport, van twee experts waarvan de ene deel uitmaakt van de gemeentelijke politie en de andere behoort tot het Rijkswachtkorps en van twee leden die de Koninklijke Belgische Voetbalbond en de Beroepsliga vertegenwoordigen.

Deze Commissie beoogt de controle van de veiligheid van de stadions, de coördinatie bij de voorbereiding van belangrijke sportmanifestaties op het vlak van de openbare orde en de uitvoering ervan bij het sportgebeuren zelf. Om haar taak te kunnen uitvoeren moet de Commissie nagaan of de veiligheidsmaatregelen, zoals die in het Verdrag vastgesteld zijn, strikt worden toegepast.

Het Verdrag bevat een waaier van mogelijkheden die het mogelijk moeten maken het geweld, zoals hierboven beschreven en dat zich meer bepaald uit in uitspattingen bij toeschouwers, op een doeltreffende en gepaste manier te voorkomen.

In dit opzicht zal het Verdrag de gepaste wettelijke basis kunnen zijn om concrete voorschriften in en buiten de stadions vast te leggen, om de veiligheid van de toeschouwers te verzekeren, om de groepen supporters degelijk van elkaar gescheiden te houden, om het meebrengen van alcoholische dranken of van voorwerpen die tot gewelddaden zouden kunnen leiden, te verbieden.

C'est ainsi notamment que le Roi est habilité à édicter des normes visant à la sécurité matérielle des stades par le système de compartimentage, et par la mise en place d'un système approprié de communication avec le public. De même, la limitation ou l'interdiction de boissons alcoolisées ainsi que les spécifications relatives au contenant des boissons peuvent également faire l'objet d'une réglementation. L'article 3 de la Convention, et en particulier son point 4, sont donc de nature à, s'il échet, servir de fondement juridique à la prise d'une réglementation de l'espèce.

*
* *

Eu égard à l'importance de l'échange d'information en matière de lutte contre la criminalité et la violence, une coopération internationale est instaurée entre les Parties.

Il en va de même quant à l'identification et le traitement des auteurs d'actes de violence.

En outre, une coopération, sur le plan national, entre les autorités publiques et les organisations sportives est établie, sur le plan de la sécurité des spectateurs.

Enfin, la Convention constitue un Comité permanent où toute Partie a droit à une voix et qui est chargé de suivre l'application de la Convention. Ainsi, le Comité peut en particulier engager des consultations avec les organisations sportives concernées et adresser aux Parties des recommandations sur les mesures à prendre pour la mise en œuvre de la Convention.

Les Etats suivants ont déjà déposé leur instrument de ratification : Chypre, Danemark, France, Islande, Italie, Norvège, Portugal, Espagne, Suède, Royaume-Uni, Finlande.

Cette Convention est entrée en vigueur le 1er novembre 1985.

Le Ministre des Relations extérieures,

L. TINDEMANS

Le Ministre de la Justice,

J. GOL

Le Ministre de l'Intérieur,

J. MICHEL

Zo is de Koning met name gemachtigd normen uit te vaardigen met het oog op de materiële veiligheid van de stadions door middel van de verdeling in compartimenten en door de inrichting van een aangepast communicatiesysteem met het publiek. Ook de beperking van — of het verbod op — alcoholhoudende dranken, evenals verduidelijkingen betreffende aard en gebruik van recipiënten voor dranken kunnen onderworpen worden aan een reglementering. Artikel 3 van de Conventie en vooral punt 4 hiervan, kunnen desgevallend de juridische grondslag vormen voor het opstellen van een reglementering in die zin.

*
* *

Gelet op het belang van informatieuitwisseling op het vlak van de bestrijding van geweld en criminaliteit, is er tussen de Partijen een internationale samenwerking tot stand gekomen.

Hetzelfde geldt voor wat betreft de identificatie en de behandeling van de daders van dergelijke gewelddaden.

Bovendien bestaat er nu op nationaal vlak tussen de overheid en de sportorganisaties een samenwerking op het gebied van de toeschouwers.

Ten slotte voorziet het Verdrag in de oprichting van een Permanent Comité, waar iedere Partij over één stem beschikt, en dat ermee belast is de toepassing van het Verdrag van nabij te volgen. Aldus kan het Comité de betrokken sportorganisaties raadplegen en kan het aan de partijen aanbevelingen doen i.v.m. de te nemen maatregelen om de Conventie uit te voeren.

De volgende Staten hebben reeds hun bekrachtigingsoorkonde neergelegd : Cyprus, Denemarken, Frankrijk, IJsland, Italië, Noorwegen, Portugal, Spanje, Zweden, Verenigd Koninkrijk, Finland.

Deze Overeenkomst is in werking getreden op 1 november 1985.

De Minister van Buitenlandse Betrekkingen,

L. TINDEMANS

De Minister van Justitie,

J. GOL

De Minister van Binnenlandse Zaken,

J. MICHEL

AVIS DU CONSEIL D'ETAT

Le Conseil d'Etat, section de législation, deuxième chambre, saisi par le Ministre des Relations extérieures, le 8 juillet 1986, d'une demande d'avis sur un projet de loi « portant approbation de la Convention européenne sur la violence et les débordements de spectateurs lors de manifestations sportives et notamment de matches de football, faite à Strasbourg le 19 août 1985 », a donné le 23 septembre 1986 l'avis suivant :

Selon l'exposé des motifs, « ... la Convention pourra constituer la base légale propre à édicter les dispositions concrètes aux abords et à l'intérieur des stades pour garantir la sécurité des spectateurs, séparer efficacement les groupes de supporters, interdire l'introduction de boissons alcoolisées ou d'objets susceptibles de servir à des actes de violence ... »

Le conseil d'Etat rappelle à ce sujet que l'exécution, par voie réglementaire, par le Roi ou par une autre autorité ayant le pouvoir d'édicter des règlements, des normes contenues dans un traité n'est possible que lorsque la mesure d'exécution que l'autorité entend prendre trouve un fondement soit dans la Constitution, soit dans une disposition expresse de la loi d'assentiment, soit dans une autre loi antérieure ou postérieure à la loi d'assentiment.

*
* *

L'article 4, 9°, de la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles attribue à la compétence des Communautés au titre des matières culturelles : « l'éducation physique, les sports et la vie en plein air ».

En plusieurs de ses articles, et notamment en ses articles 3.5, 4.1 et 6.3, la Convention a pour objet des mesures qui relèvent de la compétence des Communautés et elle tend à encourager la coopération internationale à cet égard. La Convention doit donc, conformément à l'article 59bis, § 2, 3°, de la Constitution et à l'article 16, § 1°, de la loi spéciale du 8 août 1980, être également soumise à l'assentiment des Conseils de Communauté par leur exécutif respectif.

La chambre était composée de

M. : J. LIGOT, *président de chambre*;
MM. : P. FINCOEUR,
P. MARTENS, *conseillers d'Etat*;
MM. : CL. DESCHAMPS,
F. DELPEREE, *assesseurs de la section de législation*;
Mme : M. VAN GERREWEY, *greffier*.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise a été vérifiée sous le contrôle de M. J.-J. STRYCKMANS, conseiller d'Etat.

Le rapport a été présenté par Mme M.-L. THOMAS, auditeur.

Le Greffier,

M. VAN GERREWEY

Le Président,

J. LIGOT

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

De Raad van State, afdeling wetgeving, tweede kamer, op 8 juli 1986 door de Minister van Buitenlandse Betrekkingen verzocht hem van advies te dienen over een ontwerp van wet « houdende goedkeuring van de Europese Overeenkomst inzake gewelddadigheden gepleegd door en wangedrag van toeschouwers rond sportevenementen en in het bijzonder rond voetbalwedstrijden, opgemaakt te Straatsburg op 19 augustus 1985 », heeft op 23 september 1986 het volgend advies gegeven :

Volgens de memorie van toelichting, « ... zal het Verdrag de gepaste wettelijke basis kunnen zijn om concrete voorschriften in en buiten de stadions vast te leggen, om de veiligheid van de toeschouwers te verzekeren, om de groepen supporters degelijk van elkaar gescheiden te houden, om het meebrengen van alcoholische dranken of van voorwerpen die tot gewelddaden zouden kunnen leiden, te verbieden ».

De Raad van State moge er in dat verband op wijzen dat de Koning of een andere tot het uitvaardigen van verordeningen bevoegde overheid de in een verdrag vervatte normen alleen dan, bij wege van verordening, kan uitvoeren als de door de overheid voorgenomen uitvoeringsmaatregel een grondslag vindt ofwel in de Grondwet, ofwel in een uitdrukkelijke bepaling van de goedkeuringswet, of nog in een andere wet van vóór of na de goedkeuringswet.

*
* *

Artikel 4, 9°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen legt, als culturele aangelegenheden, in de bevoegdheid van de Gemeenschappen : « de lichamelijke opvoeding, de sport en het openluchtlevens ».

Verscheidene artikelen van de Overeenkomst, en inzonderheid de artikelen 3.5, 4.1 en 6.3, betreffen maatregelen waarvoor de Gemeenschappen bevoegd zijn en strekken ertoe de internationale samenwerking in dat opzicht te bevorderen. De Overeenkomst moet bijgevolg, overeenkomstig artikel 59bis, § 2, 3°, van de Grondwet en artikel 16, § 1, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, eveneens aan de Gemeenschapsraden voor instemming voorgelegd worden door hun respectieve executieve.

De kamer was samengesteld uit

de heer : J. LIGOT, *kamervoorzitter*;
de HH. : P. FINCOEUR,
P. MARTENS, *staatsraden*;
de HH. : CL. DESCHAMPS,
F. DELPEREE, *assessoren van de afdeling wetgeving*;
Mevr. : M. VAN GERREWEY, *griffier*.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. J.-J. STRYCKMANS, staatsraad.

Het verslag werd uitgebracht door Mevr. M.-L. THOMAS, auditeur.

De Griffier,

M. VAN GERREWEY

De Voorzitter,

J. LIGOT

PROJET DE LOI

BAUDOUIN, ROI DES BELGES,

A tous présents et à venir, SALUT.

Sur la proposition de Notre Ministre des Relations extérieures, de Notre Ministre de la Justice et de Notre Ministre de l'Intérieur,

NOUS AVONS ARRÊTÉ ET ARRÊTONS :

Notre Ministre des Relations extérieures, Notre Ministre de la Justice et Notre Ministre de l'Intérieur sont chargés de présenter, en Notre nom, aux Chambres législatives, le projet de loi dont la teneur suit :

Article 1er

La Convention européenne sur la violence et les débordements de spectateurs lors de manifestations sportives et notamment de matches de football, faite à Strasbourg le 19 août 1985, sortira son plein et entier effet.

Art. 2

Le Roi prend toutes les mesures que requiert l'exécution de la Convention visée à l'article 1er. Il peut à cette fin déroger aux lois existantes.

Donné à Bruxelles, le 5 novembre 1987.

BAUDOUIN

PAR LE ROI :

Le Ministre des Relations extérieures,

L. TINDEMANS

Le Ministre de la Justice,

J. GOL

Le Ministre de l'Intérieur,

J. MICHEL

WETSONTWERP

BOUDEWIJN, KONING DER BELGEN,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen, ONZE GROET.

Op de voordracht van Onze Minister van Buitenlandse Betrekkingen, van Onze Minister van Justitie en van Onze Minister van Binnenlandse Zaken,

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLUITEN WIJ :

Onze Minister van Buitenlandse Betrekkingen, Onze Minister van Justitie en Onze Minister van Binnenlandse Zaken zijn gelast, in Onze naam, bij de Wetgevende Kamers het wetsontwerp in te dienen, waarvan de tekst volgt :

Artikel 1

De Europese Overeenkomst inzake gewelddadigheden gepleegd door en wangedrag van toeschouwers rond sportevenementen en in het bijzonder rond voetbalwedstrijden, opgemaakt te Straatsburg op 19 augustus 1985 zal volkomen uitwerking hebben.

Art. 2

De Koning neemt alle maatregelen die vereist zijn voor de uitvoering van de in artikel 1 genoemde Overeenkomst. Daartoe kan hij van de bestaande wetten afwijken.

Gegeven te Brussel, 5 november 1987.

BOUDEWIJN

VAN KONINGSWEGE :

De Minister van Buitenlandse Betrekkingen,

L. TINDEMANS

De Minister van Justitie,

J. GOL

De Minister van Binnenlandse Zaken,

J. MICHEL

**CONVENTION EUROPEENNE SUR LA VIOLENCE
ET LES DEBORDEMENTS DE SPECTATEURS LORS DE
MANIFESTATIONS SPORTIVES ET NOTAMMENT DE
MATCHES DE FOOTBALL**

Préambule

Les Etats membres du Conseil de l'Europe et les autres Etats parties à la Convention culturelle européenne, signataires de la présente Convention,

Considérant que le but du Conseil de l'Europe est de réaliser une union plus étroite entre ses membres;

Préoccupés par la violence et les débordements de spectateurs lors de manifestations sportives et notamment de matches de football, et par les conséquences qui en découlent;

Conscients du fait que ce problème menace les principes consacrés par la Résolution (76) 41 du Comité des Ministres du Conseil de l'Europe, connue comme la « Charte européenne du sport pour tous »;

Soulignant l'importante contribution apportée à la compréhension internationale par le sport et, particulièrement, en raison de leur fréquence, par les matches de football entre les équipes nationales et locales des Etats européens;

Considérant que tant les autorités publiques que les organisations sportives indépendantes ont des responsabilités distinctes mais complémentaires dans la lutte contre la violence et les débordements de spectateurs, compte tenu du fait que les organisations sportives ont aussi des responsabilités en matière de sécurité et que, plus généralement, elles doivent assurer le bon déroulement des manifestations qu'elles organisent; considérant par ailleurs que ces autorités et organisations doivent à cet effet unir leurs efforts à tous les niveaux concernés;

Considérant que la violence est un phénomène social actuel de vaste envergure, dont les origines sont essentiellement extérieures au sport, et que le sport est souvent le terrain d'explosions de violence;

Résolus à coopérer et à entreprendre des actions communes afin de prévenir et de maîtriser la violence et les débordements de spectateurs lors de manifestations sportives,
Sont convenus de ce qui suit :

Article 1

But de la Convention

1. Les Parties, en vue de prévenir et de maîtriser la violence et les débordements de spectateurs lors de matches de football, s'engagent à prendre, dans les limites de leurs dispositions constitutionnelles respectives, les mesures nécessaires pour donner effet aux dispositions de la présente Convention.

2. Les Parties appliquent les dispositions de la présente Convention à d'autres sports et manifestations sportives, compte tenu des exigences particulières de ces derniers, dans lesquels des violences ou des débordements de spectateurs sont à craindre.

Art. 2

Coordination au plan intérieur

Les Parties coordonnent les politiques et les actions entreprises par leurs ministères et autres organismes publics contre la violence et les débordements de spectateurs, par la mise en place, lorsque nécessaire, d'organes de coordination.

Art. 3

Mesures

1. Les Parties s'engagent à assurer l'élaboration et la mise en œuvre de mesures destinées à prévenir et maîtriser la violence et les débordements de spectateurs, en particulier à :

**EUROPESE OVEREENKOMST INZAKE
GEWELDDADIGHEDEN GEPLEEGD DOOR EN
WANGEDRAG VAN TOESCHOUWERS ROND
SPORTEVENEMENTEN EN IN HET BIJZONDER ROND
VOETBALWEDSTRIJDEN**

Preamble

De Lid-Staten van de Raad van Europa en de andere Staten die partij zijn bij het Europees Cultureel Verdrag, die deze Overeenkomst hebben ondertekend,

Overwegend dat het doel van de Raad van Europa is het tot stand brengen van een grotere eenheid tussen zijn leden;

Bezorgd over de gewelddadigheden gepleegd door en het wangedrag van toeschouwers rond sportevenementen en in het bijzonder rond voetbalwedstrijden en de daaruit voortvloeiende gevolgen;

Zich bewust van het feit dat dit probleem naar het zich laat aanzien een gevaar zal inhouden voor de beginselen neergelegd in resolutie 76(41) van het Comité van Ministers van de Raad van Europa, bekend als het « Europees handvest over sport voor allen »;

De nadruk leggend op de belangrijke bijdrage die door de sport en vooral, omdat deze zo vaak worden gehouden, door voetbalwedstrijden tussen nationale elftallen en elftallen van clubs uit Europese Staten, wordt geleverd tot internationaal begrip;

Overwegend dat zowel de overheidsinstellingen als de onafhankelijke sportorganisaties een eigen, doch elkander aanvullende verantwoordelijkheid dragen bij de bestrijding van gewelddadigheden gepleegd door en wangedrag van toeschouwers, indachtig het feit dat de sportorganisaties ook verantwoordelijkheid dragen in aangelegenheden de veiligheid betreffende en dat zij meer in het algemeen het ordelijk verloop dienen te verzekeren van de door hen georganiseerde evenementen; voorts overwegend dat deze overheidsinstellingen en organisaties op alle daarvoor in aanmerking komende niveaus dienen samen te werken;

Overwegend dat geweld een hedendaags sociaal verschijnsel met verstrekkende gevolgen is, waarvan de oorsprong voornamelijk buiten de sport ligt, en dat sport vaak het toneel is van uitbarstingen van geweld;

Vastbesloten gemeenschappelijke en op samenwerking gebaseerde maatregelen te nemen ter voorkoming en bestrijding van het probleem van gewelddadigheden gepleegd door en wangedrag van toeschouwers bij sportevenementen,
Zijn als volgt overeengekomen :

Artikel 1

Doel van de Overeenkomst

1. De Partijen verbinden zich ertoe, teneinde gewelddadigheden gepleegd door en wangedrag van toeschouwers rond voetbalwedstrijden te voorkomen en te bestrijden, binnen de mogelijkheden van hun onderscheiden constitutionele bepalingen, de nodige stappen te ondernemen om uitvoering te geven aan de bepalingen van dit Verdrag.

2. De Partijen passen de bepalingen van deze Overeenkomst, waar nodig met eventuele aanpassing, toe op andere sporten en sportevenementen, waar gevreesd kan worden voor gewelddadigheden gepleegd door of wangedrag van toeschouwers.

Art. 2

Binnenlandse coördinatie

De Partijen coördineren het beleid en de maatregelen van hun ministeries van algemeen bestuur en andere overheidsinstanties ter bestrijding van gewelddadigheden gepleegd door en wangedrag van toeschouwers, waar passend door het instellen van coördinerende lichamen.

Art. 3

Maatregelen

1. De Partijen verbinden zich ertoe de formulering en tenuitvoerlegging te verzekeren van maatregelen met het oogmerk gewelddadigheden gepleegd door en wangedrag van toeschouwers te voorkomen en te bestrijden, met inbegrip van met name :

a) s'assurer que des services d'ordre suffisants soient mobilisés pour faire face aux manifestations de violence et aux débordements tant dans les stades que dans leur voisinage immédiat et le long des routes de passage empruntées par les spectateurs;

b) faciliter une coopération étroite et un échange d'informations appropriées entre les forces de police des différentes localités concernées ou susceptibles de l'être;

c) appliquer ou, le cas échéant, adopter une législation prévoyant que les personnes reconnues coupables d'infractions liées à la violence ou aux débordements de spectateurs se voient infliger des peines appropriées ou, le cas échéant, des mesures administratives appropriées.

2. Les Parties s'engagent à encourager l'organisation responsable et le bon comportement des clubs de supporters et la nomination en leur sein d'agents chargés de faciliter le contrôle et l'information des spectateurs à l'occasion des matches et d'accompagner les groupes de supporters se rendant à des matches joués à l'extérieur.

3. Les Parties encouragent la coordination, dans la mesure où cela est juridiquement possible, de l'organisation des déplacements à partir du lieu d'origine avec la collaboration des clubs, des supporters organisés et des agences de voyage, afin d'empêcher le départ des fauteurs potentiels de troubles pour assister aux matches.

4. Lorsque des explosions de violence et des débordements de spectateurs sont à craindre, les Parties veillent, si nécessaire en introduisant une législation appropriée contenant des sanctions pour inobservation ou d'autres mesures appropriées, à ce que les organisations sportives et les clubs ainsi que, le cas échéant, les propriétaires de stades et les autorités publiques, sur la base des compétences définies par la législation interne, prennent des dispositions concrètes aux abords des stades et à l'intérieur de ces derniers, pour prévenir ou maîtriser cette violence ou ces débordements, et notamment :

a) faire en sorte que la conception et la structure des stades garantissent la sécurité des spectateurs, ne favorisent pas la violence parmi eux, permettent un contrôle efficace de la foule, comportent des barrières ou clôtures adéquates et permettent l'intervention des services de secours et des forces de l'ordre;

b) séparer efficacement les groupes de supporters rivaux en réservant aux groupes de supporters visiteurs, lorsqu'ils sont admis, des tribunes distinctes;

c) assurer cette séparation en contrôlant rigoureusement la vente des billets et prendre des précautions particulières pendant la période précédant immédiatement le match;

d) exclure des stades et des matches ou leur en interdire l'accès, dans la mesure où cela est juridiquement possible, les fauteurs de troubles connus ou potentiels et les personnes sous l'influence d'alcool ou de drogues;

e) doter les stades d'un système efficace de communication avec le public et veiller à en faire pleinement usage, ainsi que des programmes des matches et autres prospectus, pour inciter les spectateurs à se conduire correctement;

f) interdire l'introduction, par les spectateurs, de boissons alcoolisées dans les stades; restreindre et, de préférence, interdire la vente et toute distribution de boissons alcoolisées dans les stades et s'assurer que toutes les boissons disponibles soient contenues dans des récipients non dangereux;

g) assurer des contrôles dans le but d'empêcher les spectateurs d'introduire dans l'enceinte des stades des objets susceptibles de servir à des actes de violence, ou des feux d'artifice ou objets similaires;

h) assurer que des agents de liaison collaborent avec les autorités concernées avant les matches, quant aux dispositions à prendre pour contrôler la foule, de telle sorte que les règlements pertinents soient appliqués grâce à une action concertée.

5. Les Parties prennent les mesures adéquates dans les domaines social et éducatif, ayant à l'esprit l'importance potentielle des moyens de communication de masse, pour prévenir la violence dans le sport ou lors de manifestations sportives, notamment en promouvant l'idéal sportif par des campagnes éducatives et autres, en soutenant la notion de « fair-play », spécialement chez les jeunes, afin de favoriser le respect mutuel à la fois parmi les spectateurs et entre les sportifs et aussi en encourageant une plus importante participation active dans le sport.

a) het verzekeren dat voldoende middelen ter handhaving van de openbare orde worden aangewend om uitbarstingen van geweld en wangedrag tegen te gaan, zowel in de onmiddellijke nabijheid van en binnen de stadions als langs de door de toeschouwers gebruikte routes;

b) het vergemakkelijken van nauwe samenwerking en uitwisseling van desbetreffende informatie tussen de politiekorpsen van de diverse betrokken plaatsen of van plaatsen die vermoedelijk betrokken zullen worden;

c) het toepassen of indien nodig aannemen van wetgeving, waarin wordt bepaald dat aan degenen die schuldig worden bevonden aan overtredingen samenhangend met gewelddadigheden gepleegd door of wangedrag van toeschouwers, passende straffen of, naar gelang van het geval, passende administratieve maatregelen worden opgelegd.

2. De Partijen verbinden zich ertoe een verantwoordelijke organisatie en een verantwoordelijk gedrag van clubs van supporters te bevorderen alsmede van benoeming van ordebevaarders uit de leden daarvan om hulp te bieden bij het toezicht op en de voorlichting van de toeschouwers bij wedstrijden en om groepen supporters die naar wedstrijden elders reizen, te begeleiden.

3. De Partijen bevorderen de coördinatie, voor zover zulks wettelijk mogelijk is, van de regelingen voor reizen vanaf de plaats van vertrek, met de medewerking van clubs, georganiseerde supporters en reisbureaus, ten einde potentiële onruststokers te beletten te vertrekken om wedstrijden bij te wonen.

4. De Partijen streven ernaar, waar nodig door de invoering van passende wetgeving die straffen op niet-naleving van de bepalingen ervan bevat of door andere passende middelen, te verzekeren dat daar waar uitbarstingen van gewelddadigheden en wangedrag van de zijde van toeschouwers te vrezen zijn, sportorganisaties en clubs, waar passend, te zamen met stadioneigenaren en overheidsinstanties, overeenkomstig de verantwoordelijkheden omschreven in de nationale wetgeving, praktische maatregelen nemen bij en in stadions ter voorkoming of bestrijding van zulk geweld of wangedrag, waaronder :

a) het verzekeren dat de inrichting en constructie van stadions gericht zijn op de veiligheid van toeschouwers, geweld tussen de toeschouwers niet gemakkelijk in de hand werken, doelmatig toezicht op de menigte mogelijk maken, passende barrières of hekken omvatten en voorzien in behoorlijke faciliteiten voor de werkzaamheden van de veiligheidsdiensten en politiekorpsen;

b) het op doeltreffende wijze van elkaar scheiden van groepen rivaliserende supporters door aan groepen bezoekende supporters, wanneer deze worden toegelaten, bepaalde tribunevakken toe te wijzen;

c) het verzekeren van deze scheiding door een strikte controle op de verkoop van toegangskaarten en het nemen van bijzondere voorzorgsmaatregelen in de tijd onmiddellijk voorafgaand aan de wedstrijd;

d) het buitensluiten van of het verbieden van toegang tot wedstrijden en stadions aan bekende of potentiële onruststokers of personen die onder invloed van alcohol of verdovende middelen verkeren, voor zover zulks wettelijk mogelijk is;

e) het aanbrengen van een doeltreffende omroepinstallatie en het erop toezien dat daarvan ten volle gebruik wordt gemaakt, alsook van het wedstrijdprogramma en van andere publiciteitsmiddelen om goed gedrag van de toeschouwers te bevorderen;

f) het verbieden van het binnenbrengen van alcoholische dranken door toeschouwers in stadions; het beperken en bij voorkeur verbieden van de verkoop en distributie van alcoholische dranken in stadions en het verzekeren dat alle verkrijgbare dranken op veilige wijze verpakt zijn;

g) het zorgen voor controle teneinde te verzekeren dat de toeschouwers geen voorwerpen binnenbrengen die naar alle waarschijnlijkheid zullen worden gebruikt bij gewelddadigheden, en evenmin vuurwerk of soortgelijke zaken;

h) het verzekeren dat de verbindingsfunctionarissen vóór de wedstrijden met de betrokken overheidsinstanties samenwerken inzake de te treffen regelingen voor beteugeling van de menigte opdat de desbetreffende voorschriften door gezamenlijk optreden worden gehandhaafd.

5. De Partijen nemen passende sociale en opvoedkundige maatregelen, en denken daarbij vooral aan de grote potentiële invloed van de massamedia, ter voorkoming van geweld bij en gepaard gaande met sport, met name door via opvoedkundige en andere campagnes het sportideaal uit te dragen en door het begrip « fair play » krachtig te steunen, vooral onder de jongeren, teneinde het wederzijds respect, zowel onder de toeschouwers als tussen de sportbeoefenaars te vergroten, en ook door een ruimere mate van actieve sportbeoefening te bevorderen.

Art. 4

Coopération internationale

1. Les Parties coopèrent étroitement sur les sujets couverts par cette Convention et encouragent une coopération analogue, lorsqu'elle est appropriée, entre les autorités sportives nationales concernées.

2. Avant les matches ou tournois internationaux entre clubs ou équipes représentatives, les Parties concernées invitent leurs autorités compétentes, notamment les organisations sportives, à identifier les matches à l'occasion desquels des actes de violence ou des débordements de spectateurs sont à craindre. Si un match de ce type est identifié, les autorités compétentes du pays hôte prennent des dispositions pour une concertation entre les autorités concernées. Cette concertation se tiendra dès que possible; elle devrait avoir lieu au plus tard deux semaines avant la date prévue pour le match et englobera les dispositions, mesures et précautions à prendre avant, pendant et après le match, y compris, s'il y a lieu, des mesures complémentaires à celles prévues par la présente Convention.

Art. 5

Identification et traitement des contrevenants

1. Les Parties, dans le respect des procédures existant en droit et du principe de l'indépendance du pouvoir judiciaire, veillent à s'assurer que les spectateurs qui commettent des actes de violence ou d'autres actes répréhensibles soient identifiés et poursuivis conformément à la loi.

2. Le cas échéant, notamment dans le cas de spectateurs-visiteurs, et conformément aux accords internationaux applicables, les Parties envisagent :

a) de transmettre les procédures intentées contre des personnes appréhendées à la suite d'actes de violence ou d'autres actes répréhensibles commis lors de manifestations sportives, au pays de résidence de ces personnes;

b) de demander l'extradition de personnes soupçonnées d'actes de violence ou d'autres actes répréhensibles commis lors de manifestations sportives;

c) de transférer les personnes reconnues coupables d'infractions violentes ou d'autres actes répréhensibles commis lors de manifestations sportives, dans le pays approprié, pour y purger leur peine.

Art. 6

Mesures complémentaires

1. Les Parties s'engagent à coopérer étroitement avec leurs organisations sportives nationales et clubs compétents ainsi que, éventuellement, avec les propriétaires de stades, en ce qui concerne les dispositions visant la planification et l'exécution des modifications de la structure matérielle des stades, ou d'autres changements nécessaires, y compris l'accès et la sortie des stades, afin d'améliorer la sécurité et de prévenir la violence.

2. Les Parties s'engagent à promouvoir, s'il y a lieu et dans les cas appropriés, un système établissant des critères pour la sélection des stades qui tiennent compte de la sécurité des spectateurs et de la prévention de la violence parmi eux, surtout en ce qui concerne les stades où les matches peuvent attirer des foules nombreuses ou agitées.

3. Les Parties s'engagent à encourager leurs organisations sportives nationales à réviser d'une manière permanente leurs règlements afin de contrôler les facteurs de nature à engendrer des explosions de violence de la part de sportifs ou de spectateurs.

Art. 4

Internationale samenwerking

1. De Partijen werken nauw samen betreffende de aangelegenheden waarop deze Overeenkomst betrekking heeft en bevorderen, waar passend, een soortgelijke samenwerking tussen de betrokken nationale sportinstanties.

2. Voorafgaand aan internationale clubwedstrijden en wedstrijden tussen vertegenwoordigende elftallen alsook toernooien, nodigen de betrokken Partijen hun bevoegde autoriteiten, met name de sportorganisaties uit, aan te geven bij welke wedstrijden gewelddadigheden of wangedrag van de zijde van toeschouwers te vrezen is. In gevallen waarin zulke wedstrijden bekend zijn geworden, regelen de bevoegde autoriteiten van het gastheerland van de desbetreffende wedstrijd het overleg tussen de betrokkenen. Dit overleg dient zo spoedig mogelijk plaats te vinden, het behoort niet later dan twee weken vóór de wedstrijd wordt gehouden plaats te vinden, en dient de regelingen, maatregelen en voorzorgsmaatregelen te omvatten die moeten worden genomen vóór, tijdens en na de wedstrijd met inbegrip, waar nodig, van andere maatregelen naast die welke in deze Overeenkomst zijn opgenomen.

Art. 5

Vaststelling identiteit en behandeling van overtreders

1. Met eerbiediging van de bestaande gerechtelijke procedures en van het beginsel van de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht, streven de Partijen ernaar te verzekeren dat de identiteit van toeschouwers die geweld plegen of zich te buiten gaan aan ander strafbaar gedrag, wordt vastgesteld en dat zij worden berecht met inachtneming van een behoorlijke rechtsgang.

2. Waar passend, vooral in het geval van bezoekende supporters, en overeenkomstig de toepasselijke internationale overeenkomsten, dienen de Partijen te overwegen :

a) de rechtsvervolgning van personen die zijn aangehouden in verband met gewelddadigheden of ander strafbaar gedrag rond sportevenementen, over te dragen aan het land waar deze wonen;

b) de uitlevering te verzoeken van personen die verdacht worden van gewelddadigheden of ander strafbaar gedrag rond sportevenementen;

c) personen die zijn veroordeeld wegens gewelddadigheden of ander strafbaar gedrag rond sportevenementen over te dragen aan het betreffende land, zodat zij hun straf aldaar kunnen ondergaan.

Art. 6

Bijkomende maatregelen

1. De Partijen verbinden zich ertoe, nauw samen te werken met hun desbetreffende nationale sportorganisaties en clubs en, waar passend, met stadioneigenaren, inzake regelingen betreffende de planning en uitvoering van wijzigingen in de constructie van de stadions of andere wijzigingen, met inbegrip van de toegangen tot en de uitgangen van de stadions, die nodig zijn ter verhoging van de veiligheid en ter voorkoming van geweld.

2. De Partijen verbinden zich ertoe, waar nodig en in daarvoor in aanmerking komende gevallen, te bevorderen dat er een pakket van eisen wordt vastgesteld voor de keuze van stadions, dat rekening houdt met de veiligheid van de toeschouwers en de nodige aandacht schenkt aan het voorkomen van geweld tussen de toeschouwers, vooral voor de stadions die worden gebruikt voor wedstrijden die naar alle waarschijnlijkheid grote of onordelijke massa's zullen trekken.

3. De Partijen verbinden zich ertoe, hun nationale sportorganisaties aan te moedigen, hun voorschriften voortdurend kritisch te bezien, ten einde de factoren die kunnen leiden tot uitbarstingen van geweld van spelers of toeschouwers in de hand te kunnen houden.

Art. 7

Communication d'informations

Chaque Partie transmet au Secrétaire général du Conseil de l'Europe, dans l'une des langues officielles du Conseil de l'Europe, toutes les informations pertinentes relatives à la législation et aux autres mesures qu'elle aura prises dans le but de se conformer aux dispositions de la présente Convention, que ces mesures concernent le football ou d'autres sports.

Art. 8

Comité permanent

1. Il est constitué, aux fins de la présente Convention, un Comité permanent.

2. Toute Partie peut se faire représenter au sein du Comité permanent par un ou plusieurs délégués. Chaque Partie a droit à une voix.

3. Tout Etat membre du Conseil de l'Europe ou partie à la Convention culturelle européenne, qui n'est pas partie à la présente Convention, peut se faire représenter au Comité par un observateur.

4. Le Comité permanent peut, à l'unanimité, inviter tout Etat non membre du Conseil de l'Europe qui n'est pas partie à la Convention et toute organisation sportive intéressée à se faire représenter par un observateur à une ou plusieurs de ses réunions.

5. Le Comité permanent est convoqué par le Secrétaire général du Conseil de l'Europe. Il tient sa première réunion dans le délai d'un an à compter de la date d'entrée en vigueur de la Convention. Il se réunit par la suite au moins une fois par an. Il se réunit, en outre, chaque fois que la majorité des Parties en formule la demande.

6. La majorité des Parties constitue le quorum nécessaire pour tenir une réunion du Comité permanent.

7. Sous réserve des dispositions de la présente Convention, le Comité permanent établit son règlement intérieur et l'adopte par consensus.

Art. 9

1. Le Comité permanent est chargé de suivre l'application de la présente Convention. Il peut en particulier :

- a) revoir de manière permanente les dispositions de la présente Convention et examiner les modifications qui pourraient être nécessaires;
- b) engager des consultations avec les organisations sportives concernées;
- c) adresser des recommandations aux Parties sur les mesures à prendre pour la mise en œuvre de la présente Convention;
- d) recommander les mesures appropriées pour assurer l'information du public sur les travaux entrepris dans le cadre de la présente Convention;
- e) adresser au Comité des Ministres des recommandations relatives à l'invitation d'Etats non membres du Conseil de l'Europe à adhérer à la présente Convention;
- f) formuler toute proposition visant à améliorer l'efficacité de la présente Convention.

2. Pour l'accomplissement de sa mission, le Comité permanent peut, de sa propre initiative, prévoir des réunions de groupes d'experts.

Art. 10

Après chacune de ses réunions, le Comité permanent transmet au Comité des Ministres du Conseil de l'Europe un rapport sur ses travaux et sur le fonctionnement de la Convention.

Art. 7

Verstrekkung van informatie

Iedere Partij doet de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa alle desbetreffende informatie toekomen in een van de officiële talen van de Raad van Europa, betreffende de door haar genomen wetgevende of andere maatregelen teneinde te voldoen aan de bepalingen van deze Overeenkomst, met betrekking tot voetbal of andere takken van sport.

Art. 8

Permanente Commissie

1. Voor de toepassing van deze Overeenkomst wordt hierbij een Permanente Commissie ingesteld.

2. Iedere Partij kan zich in de Permanente Commissie laten vertegenwoordigen door een of meer afgevaardigden. Iedere Partij beschikt over één stem.

3. Iedere Lid-Staat van de Raad van Europa of andere Staat die Partij is bij het Europees Cultureel Verdrag, die geen Partij is bij de Overeenkomst, kan zich in de Commissie laten vertegenwoordigen door een waarnemer.

4. De Permanente Commissie kan met algemene stemmen iedere Staat die geen lid is van de Raad van Europa en die geen Partij is bij de Overeenkomst en iedere betrokken sportorganisatie, uitnodigen zich bij een of meer van haar bijeenkomsten te laten vertegenwoordigen door een waarnemer.

5. De Permanente Commissie wordt bijeengeroepen door de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa en houdt haar eerste bijeenkomst binnen één jaar na de datum van inwerkingtreding van de Overeenkomst. Zij komt vervolgens ten minste eenmaal per jaar bijeen en bovendien wanneer een meerderheid van de Partijen hierom verzoekt.

6. De meerderheid van de Partijen vormt het noodzakelijke quorum om een bijeenkomst van de Permanente Commissie te houden.

7. Met inachtneming van de bepalingen van deze Overeenkomst, stelt de Permanente Commissie haar eigen reglement van orde vast en neemt zij dit met consensus aan.

Art. 9

1. De Permanente Commissie is belast met de bewaking van de toepassing van dit Verdrag en kan met name :

- a) de bepalingen van deze Overeenkomst regelmatig kritisch bezien en onderzoeken welke wijzigingen eventueel nodig zijn;
- b) overleg voeren met de desbetreffende sportorganisaties;
- c) de Partijen aanbevelingen doen omtrent de te nemen maatregelen voor de uitvoering van de Overeenkomst;
- d) passende maatregelen aanbevelen om het publiek op de hoogte te houden van de werkzaamheden ondernomen in het kader van deze Overeenkomst;
- e) het Comité van Ministers aanbevelingen doen omtrent het uitnodigen van Staten die geen lid van de Raad van Europa zijn, tot deze Overeenkomst toe te treden;
- f) ieder voorstel doen dat erop is gericht de doeltreffendheid van deze Overeenkomst te verhogen.

2. Teneinde haar functies te verrichten kan de Permanente Commissie eigener beweging bijeenkomsten van deskundigen organiseren.

Art. 10

Na iedere bijeenkomst doet de Permanente Commissie aan het Comité van Ministers van de Raad van Europa een verslag toekomen over haar werkzaamheden en over de werking van de Overeenkomst.

Art. 11

Amendements

1. Des amendements à la présente Convention peuvent être proposés par une Partie, par le Comité des Ministres du Conseil de l'Europe ou par le Comité permanent.

2. Toute proposition d'amendement est communiquée par le Secrétaire général du Conseil de l'Europe aux Etats membres du Conseil de l'Europe, aux autres Etats parties à la Convention culturelle européenne et à tout Etat non membre qui a adhéré ou qui a été invité à adhérer à la présente Convention conformément aux dispositions de l'article 14.

3. Tout amendement proposé par une Partie ou par le Comité des Ministres est communiqué au Comité permanent au moins deux mois avant la réunion à laquelle l'amendement doit être étudié. Le Comité permanent soumet au Comité des Ministres son avis concernant l'amendement proposé, le cas échéant, après consultation des organisations sportives compétentes.

4. Le Comité des Ministres étudie l'amendement proposé ainsi que tout avis soumis par le Comité permanent et il peut adopter l'amendement.

5. Le texte de tout amendement adopté par le Comité des Ministres conformément au paragraphe 4 du présent article est transmis aux Parties en vue de son acceptation.

6. Tout amendement adopté conformément au paragraphe 4 du présent article entre en vigueur le premier jour du mois qui suit l'expiration d'un délai d'un mois après la date à laquelle toutes les Parties ont informé le Secrétaire général de leur acceptation dudit amendement.

Clauses finales

Art. 12

1. La présente Convention est ouverte à la signature des Etats membres du Conseil de l'Europe et des autres Etats parties à la Convention culturelle européenne, qui peuvent exprimer leur consentement à être liés par :

- a) la signature sans réserve de ratification, d'acceptation ou d'approbation, ou
- b) la signature sous réserve de ratification, d'acceptation ou d'approbation, suivie de ratification, d'acceptation ou d'approbation.

2. Les instruments de ratification, d'acceptation ou d'approbation seront déposés près le Secrétaire général du Conseil de l'Europe.

Art. 13

1. La Convention entrera en vigueur le premier jour du mois suivant l'expiration d'un délai d'un mois après la date à laquelle trois Etats membres du Conseil de l'Europe auront exprimé leur consentement à être liés par la Convention conformément aux dispositions de l'article 12.

2. Pour tout Etat signataire qui exprimera ultérieurement son consentement à être lié par la Convention, celle-ci entrera en vigueur le premier jour du mois suivant l'expiration d'un délai d'un mois après la date de la signature ou du dépôt de l'instrument de ratification, d'acceptation ou d'approbation.

Art. 14

1. Après l'entrée en vigueur de la présente Convention, le Comité des Ministres du Conseil de l'Europe, après consultation des Parties, pourra inviter tout Etat non membre du Conseil de l'Europe à adhérer à la Convention, par une décision prise à la majorité prévue à l'article 20.d du Statut du Conseil de l'Europe et à l'unanimité des représentants des Etats contractants ayant le droit de siéger au Comité des Ministres.

Art. 11

Wijzigingen

1. Wijzigingen van deze Overeenkomst kunnen worden voorgesteld door een Partij, het Comité van Ministers van de Raad van Europa of de Permanente Commissie.

2. Ieder wijzigingsvoorstel wordt door de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa toegezonden aan de Lid-Staten van de Raad van Europa, aan andere Staten die partij zijn bij het Europees Cultureel Verdrag en aan iedere Staat die geen lid is van de Raad van Europa, die is toegetreden of is uitgenodigd toe te treden tot deze Overeenkomst ingevolge het bepaalde in artikel 14.

3. Iedere door een Partij of het Comité van Ministers voorgestelde wijziging wordt uiterlijk twee maanden voor de bijeenkomst waarop deze moet worden gezien, toegezonden aan de Permanente Commissie, en de Permanente Commissie stelt het Comité van Ministers in kennis van haar mening inzake die voorgestelde wijziging, waar passend na overleg met de desbetreffende sportorganisaties.

4. Het Comité van Ministers bestudeert de voorgestelde wijziging en de mening van de Permanente Commissie en kan de wijziging aannemen.

5. De tekst van een door het Comité van Ministers ingevolge het vierde lid van dit artikel aangenomen wijziging wordt aan de Partijen toegezonden ter aanvaarding.

6. Iedere ingevolge het vierde lid van dit artikel aangenomen wijziging treedt in werking op de eerste dag van de maand die volgt op het verstrijken van een tijdvak van één maand nadat alle Partijen de Secretaris-Generaal in kennis hebben gesteld van hun aanvaarding daarvan.

Slotbepalingen

Art. 12

1. Deze Overeenkomst staat ter ondertekening open voor de Lid-Staten van de Raad van Europa en de andere Staten die Partij zijn bij het Europees Cultureel Verdrag, die hun instemming gebonden te worden tot uitdrukking kunnen brengen door :

- a) ondertekening zonder voorbehoud van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring, of
- b) ondertekening onder voorbehoud van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring, gevolgd door bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring.

2. De akten van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring worden nedergelegd bij de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa.

Art. 13

1. Deze Overeenkomst treedt in werking op de eerste dag van de maand die volgt op het verstrijken van een tijdvak van één maand na de datum waarop drie Lid-Staten van de Raad van Europa hun instemming door deze Overeenkomst te worden gebonden tot uitdrukking hebben gebracht overeenkomstig het bepaalde in artikel 12.

2. Ten aanzien van iedere ondertekenende Lid-Staat die later zijn instemming door deze Overeenkomst te worden gebonden tot uitdrukking heeft gebracht, treedt de Overeenkomst in werking op de eerste dag van de maand die volgt op het verstrijken van een tijdvak van één maand na de datum van ondertekening of van neerlegging van de akte van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring.

Art. 14

1. Na de inwerkingtreding van deze Overeenkomst kan het Comité van Ministers van de Raad van Europa, na raadpleging van de Partijen, iedere Staat die geen lid is van de Raad van Europa uitnodigen toe te treden tot de Overeenkomst, zulks bij een besluit genomen met de meerderheid, voorzien in artikel 20, letter d, van het Statuut van de Raad van Europa en met algemene stemmen van de vertegenwoordigers van de Overeenkomstsluitende Staten die het recht hebben in het Comité van Ministers zitting te hebben.

2. Pour tout Etat adhérent, la Convention entrera en vigueur le premier jour du mois suivant l'expiration d'un délai d'un mois après la date de dépôt de l'instrument d'adhésion près le Secrétaire général du Conseil de l'Europe.

Art. 15

1. Tout Etat peut, au moment de la signature ou au moment du dépôt de son instrument de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion, désigner le ou les territoires auxquels s'appliquera la présente Convention.

2. Toute Partie peut, à tout moment ultérieur, par une déclaration adressée au Secrétaire général du Conseil de l'Europe, étendre l'application de la présente Convention à tout autre territoire désigné dans la déclaration. La Convention entrera en vigueur à l'égard de ce territoire le premier jour du mois suivant l'expiration d'un délai d'un mois après la date de réception de ladite déclaration par le Secrétaire général.

3. Toute déclaration formulée en vertu des deux paragraphes précédents pourra être retirée, en ce qui concerne tout territoire désigné dans cette déclaration, par notification adressée au Secrétaire général. Le retrait prendra effet le premier jour du mois suivant l'expiration d'un délai de six mois après la date de réception de la notification par le Secrétaire général.

Art. 16

1. Toute Partie peut, à tout moment, dénoncer la présente Convention en adressant une notification au Secrétaire général du Conseil de l'Europe.

2. La dénonciation prend effet le premier jour du mois suivant l'expiration d'un délai de six mois après la date de réception de la notification par le Secrétaire général.

Art. 17

Le Secrétaire général du Conseil de l'Europe notifie aux Etats membres du Conseil de l'Europe, aux autres Etats parties à la Convention culturelle européenne et à tout Etat ayant adhéré à la présente Convention :

- a) toute signature conformément à l'article 12;
- b) le dépôt de tout instrument de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion, conformément aux articles 12 ou 14;
- c) toute date d'entrée en vigueur de la présente Convention conformément aux articles 13 et 14;
- d) toute information transmise en vertu des dispositions de l'article 7;
- e) tout rapport établi en application des dispositions de l'article 10;
- f) toute proposition d'amendement et tout amendement adopté conformément à l'article 11, et la date d'entrée en vigueur de cet amendement;
- g) toute déclaration formulée en vertu des dispositions de l'article 15;
- h) toute notification adressée en application des dispositions de l'article 16 et la date de prise d'effet de la dénonciation.

EN FOI DE QUOI les soussignés, dûment autorisés à cet effet, ont signé la présente Convention.

Fait à Strasbourg, le 19 août 1985, en français et en anglais, les deux textes faisant également foi, en un seul exemplaire qui sera déposé dans les archives du Conseil de l'Europe. Le Secrétaire général du Conseil de l'Europe en communiquera copie certifiée conforme à chaque Etat membre du Conseil de l'Europe, à chaque Etat partie à la Convention culturelle européenne, et à tout Etat invité à adhérer à la présente Convention.

Cette Convention a été signée par les Etats suivants :

Autriche, Belgique, Chypre, Danemark, France, Grèce, Islande, Irlande, Italie, Luxembourg, Pays-Bas, Norvège, Portugal, Espagne, Suède, Turquie, Royaume-Uni, Finlande.

2. Ten aanzien van iedere toetredende Staat treedt de Overeenkomst in werking op de eerste dag van de maand die volgt op het verstrijken van een tijdvak van één maand na de datum van neerlegging van de akte van toetreding bij de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa.

Art. 15

1. Iedere Staat kan bij ondertekening of bij neerlegging van zijn akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding, aangeven op welk grondgebied of op welke grondgebieden deze Overeenkomst van toepassing zal zijn.

2. Iedere Partij kan te allen tijde daarna door middel van een aan de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa gerichte verklaring de toepasselijkheid van deze Overeenkomst uitbreiden tot ieder ander in de verklaring genoemd grondgebied. De Overeenkomst treedt in werking ten aanzien van dit grondgebied op de eerste dag van de maand die volgt op het verstrijken van een tijdvak van één maand na de datum van ontvangst van de verklaring door de Secretaris-Generaal.

3. Iedere krachtens het bepaalde in de twee voorgaande leden afgelegde verklaring kan, ten aanzien van ieder in die verklaring genoemd grondgebied, worden ingetrokken door middel van een aan de Secretaris-Generaal gerichte kennisgeving. De intrekking wordt van kracht op de eerste dag van de maand die volgt op het verstrijken van een tijdvak van zes maanden na de datum van ontvangst van de kennisgeving door de Secretaris-Generaal.

Art. 16

1. Iedere Partij kan te allen tijde deze Overeenkomst opzeggen door middel van een aan de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa gerichte kennisgeving.

2. De opzegging wordt van kracht op de eerste dag van de maand die volgt op het verstrijken van een tijdvak van zes maanden na de datum van ontvangst van de kennisgeving door de Secretaris-Generaal.

Art. 17

De Secretaris-Generaal van de Raad van Europa stelt de Lid-Staten van de Raad van Europa, de Staten die Partij zijn bij het Europees Cultureel Verdrag, alsmede iedere Staat die tot deze Overeenkomst is toegetreten, in kennis van :

- a) iedere ondertekening overeenkomstig artikel 12;
- b) de neerlegging van iedere akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding overeenkomstig artikel 12 of 14;
- c) iedere datum van inwerkingtreding van deze Overeenkomst overeenkomstig de artikelen 13 en 14;
- d) iedere mededeling, gedaan overeenkomstig het bepaalde in artikel 7;
- e) ieder verslag, opgesteld ingevolge het bepaalde in artikel 10;
- f) ieder wijzigingsvoorstel of iedere wijziging, aangenomen overeenkomstig artikel 11 en de datum waarop de wijziging van kracht wordt;
- g) iedere verklaring, afgelegd overeenkomstig het bepaalde in artikel 15;
- h) iedere kennisgeving, gedaan overeenkomstig het bepaalde in artikel 16, alsmede de datum waarop de opzegging van kracht wordt.

TEN BLIJKE WAARVAN de ondergetekenden, zijnde daartoe bevoegd gemachtigd, deze Overeenkomst hebben ondertekend.

Gedaan te Straatsburg, op 19 augustus 1985, in de Engelse en de Franse taal, zijnde beide teksten gelijkelijk authentiek, in een enkel exemplaar, dat zal worden neergelegd in het archief van de Raad van Europa. De Secretaris-Generaal van de Raad van Europa doet hiervan voor eensluidend gewaarmerkte afschriften toekomen aan iedere Lid-Staat van de Raad van Europa, aan iedere Staat die Partij is bij het Europees Cultureel Verdrag en aan iedere Staat die is uitgenodigd tot deze Overeenkomst toe te treden.

Deze Overeenkomst werd ondertekend door de volgende Staten :

Oostenrijk, België, Cyprus, Denemarken, Frankrijk, Griekenland, IJsland, Ierland, Italië, Luxemburg, Nederland, Noorwegen, Portugal, Spanje, Zweden, Turkije, Verenigd Koninkrijk, Finland.